

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron za pol leta 4 krone, za četrto leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Podpore slovenskim dijaškim kuhinjam v štajerskem deželnem zboru.

Slovenski poslanci so stavili 5. oktobra v deželnem zboru predlog, da se dovoli iz deželnih sredstev redna letna podpora trem slovenskim dijaškim kuhinjam. Odsek, kateremu je bil predlog izročen, se o njem še ni izrekel, jasna pa je nujna potreba, da se ta predlog reši ugodno, da se mu udovolji, ker s tem bo rešeno propada na stotine nadepolnih slovenskih dijakov. S tem bi vlada pokazala, da skrbi za blagost svojih slovenskih deželanov, ki hočejo napredovati in omogočiti, da dobi spodnji del dežele dovolj svojih lastnih sinov — uradnikov.

To je naša kulturna zahteva, njen povod je stremljenje po višji prosveti, v tem predlogu ni nikake politične primesi. Ta zahteva je za duševni napredek spodnještajerskega slovenstva življenjske važnosti. Narod, ki je od nekdanj lastnik te zemlje, hoče ostati na svoji grudi svoj gospodar, ta narod plačuje za deželno gospodarstvo svoje doneske, in od teh hoče imeti tudi svoje odstotke. Ako deželni zbor dovoli zahtevano podporo slovenskim dijaškim kuhinjam, bo s tem samo odstranil nekoliko kričečo krivico, ki se nam godi na polju srednjega šolstva. Dežela izda za nemške dijake, ki slučajno obiskujejo štajerske srednješolske zavode, vsako leto ogromne vsote; a ti nemški dijaki prihajajo v velikem številu iz drugih kronovin, ter na ta način Štajerci in seveda tudi Slovenci podpiramo ljudi, ki so nam popolnoma tuji.

Štajerski gospodarji bi strašno osmešili sami sebe v slučaju, da zavržejo predlog radi podpiranja domačih dijaških kuhinj. Pokazali bi, da ima dežela sicer dovolj denarja, kadar je podpirati dijake drugih dežel, a za svoje lastne sinove ga nima. To bi bil velikanski zasmeh človeške pameti, to bi bil udarec v obraz pravici, da bi si s studom in gnjevom zagrnila obraz pred tako pristranskim postopanjem.

Ali upamo, saj to ni greh, da do tega ne pride, temveč da graški politiki uvidijo nujno potrebo in dovolijo omenjeno podporo. Slovenski poslanci se niso protivila nikdar deželnozborskim sklepom, kadar se je šlo za podpiranje nemških kulturnih namenov, in ako ima nemška večina še količkaj blagohotne razsodnosti, bo pritrdila omenjenemu predlogu. Tako bi se prav majhen del slovenskega denarja, kar se ga steka v deželno blagajno, porabil zopet za naše kulturne svrhe.

Že leta 1899, ko je štajerski deželni zbor sklenil stalno letno podporo v znesku 4000 K za celjski nemški „Studentenheim“ in deset letnih štipendij v skupnem znesku 1800 K (5 po 200 K in 5 po 160 K) za učence nemške gimnazije v Celju, priporočalo se je slovenskim štajerskim deželnim poslancem, naj zahtevajo iz deželne blagajne podpore za slovenske dijaške kuhinje, posebno za ono v Celju.

Dogodki v graškem deželnem zboru so leta 1899 napotili slovenske poslance zapustiti ga, in tako je še le letos prišel predlog slovenskih poslancev pred štajerski deželni zbor o podporah

slovenskih dijaških kuhinj ki bi naj vse tri v spodnještajerskih gimnazijskih mestih (Celju, Mariboru in Ptuj) dobivale 4000 K na leto. Ta predlog imenuje „D. W.“ „prvaško predrznost“, kakor je divjakom okolo glasila celjskih pretepačev sploh vse neznosno, kar Slovenci storijo družega, kakor da Nemcem — služijo in jim nosijo denar. S celjskim nemškim glasilom se ni spuščati v stvaren razgovor. Pa za naše prijatelje navajamo naslednje podatke:

Celjski „Studentenheim“ je do letos dobil iz štajerskih deželnih denarjev podpore 20.000 K in za štipendije nemški gimnaziji je štajerska dežela do letos izdala 9000 K, vkup 29.000 K. Celjsko mesto prepušča „Studentenheimu“ celo hišo, katera stane mesto čez 100.000 K, katere je najelo tako, da obresti brez davkov in popravil znašajo na leto 5000 K, torej v petih letih 25.000 K.

Zadnje štetje ljudstva je pokazalo na Štajerskem 847.923 Nemcev in 409.449 Slovencev in to vključ znanemu „štetju“ Slovencev po spodnještajerskih mestih. Slovencev je še torej vedno tretjina na Štajerskem in pravico imajo zahtevati, da štajerski deželni zbor ne samo naše gmotne in splošnokulturne, ampak tudi naše narodne koristi podpira po številu Slovencev, ki vsi ali neposredne ali posredne davke (od zavžitih vsakodnevnih potrebščin) plačujejo v štajerski deželni zaklad.

Nas je tretjina Štajercev, in 27% Celjanov. Kar so naši poslanci v graškem deželnem zboru predlagali podporo za naše dijaške kuhinje, to je za podporo naših mladih rojakov pri iskanju višje izobrazbe, to je malenkosten kosček onega, kar je naša pravica! Za zdaj še upamo, da graški nemški deželni poslanci niso še tako popolnoma poturčeni, kakor Mažari in — nemški Celjani.

Deželni zbor štajerski.

Seja od četrтка, dne 20. t. m. Poslanec bar. Rokitsky je utemeljeval svoj predlog glede brambne predloge, ki je ravno sedaj v delu. Grajal je razne dogodke na manevrih, obžaloval, da so taki poslanci, ki pozabijo biti ljudski zastopniki v trenutku, kadar stavi vojni minister zahteve za armado. Govorniku se zdi tudi zelo čudno, zakaj veljajo za deželno brambo še drugačne določbe kakor pa za stalno vojsko. V utemeljevanju je dokazoval, da je neka vojna uprava odklonila ponujeno ji seno od kmetovalca po 6 K, pač pa je kupila seno iste vrste od žida po 11 K 50 h. — Posl. dr. Hofman-Wellenhof je utemeljeval svoj predlog glede železniške zveze med Gleisdorffom in Hartbergom ter pri tem konstatoval, da je južna železnica dandanes Rotschildom predmet za izsesavanje. Predlog se je izročil železniškemu odseku. — Posl. Pfrimer je utemeljeval predlog, naj se s posebnim deželnim zakonom uredi promet z avtomobili in motorji. Predlog je bil sprejet. — Posl. grof Kottulinsky je poročal o spremembi penzijskih določb za uradnike in slugе v deželni službi, tako, da ne sme noben uradnik dobiti manj kot letnih 800 K, sluga pa ne manj kot letnih 600 K pokojnine. Uradniki in slugе, ki so dopolnili ali 60. leto starosti ali pa 35. leto službovanja, naj dobe pravico do popolne pokojnine. Predlog se je sprejel brez debate.

Seja od petka, dne 21. t. m. Poslanec baron Rokitsky je utemeljeval svoj predlog za postavno prepoved uvažati živino in meso iz prekmorskih dežel, iz Rusije in Balkana. Poslanec Resel je utemeljeval predlog glede zgradbe novega poslopja za učiteljske v Gradcu ter za ustanovitev 4. letnika ženskega učiteljskega, da se ne bodo bodoče učiteljice več vzgajale v samostanskih zavodih v smislu nazadnjaške in ljudstvu sovražne stranke. — Posl. Krebs je utemeljeval svoj predlog za nov krošnjarski zakon. — Posl. Stocker je poročal o poročilu deželnega odbora, v katerem je vlada odklonila prošnjo za ustanovitev živinozdravniške srednje šole. Poročilo se je vzelo z obžalovanjem na znanje. — Poslanec Ornig je poročal o sprejemu okrajne ceste II. razreda iz Ptuja do hrvaške meje med okrajne ceste I. razreda; predlog je bil sprejet. — Posl. dr. Hrašovec je poročal o poročilu deželnega odbora o prošnji občine trga Šoštanja za deželno podporo, da si napravi vodovod. Dovolji se v ta namen svota do 20.000 K pod pogojem, da prispeva država vsaj enako svoto. — Poslanci nemške ljudske stranke so vložili predlog, v katerem se vlada poziva, naj takoj spopolni srednje šole na Štajerskem, da ne bo ta kronovina v tem oziru zaostajala toliko za drugimi deželami. V predlogu se navaja, da je Štajerska glede srednjih šol na predzadnjem mestu med vsemi deželami v Avstriji. Dočim namreč pride po ena drž. gimnazija: v Šleziji na 100.000 prebivalcev, na Kranjskem na 102.000, na Moravskem na 109.000, na Češkem na 110.000, v Dalmaciji na 120.000, na Primorskem na 150.000, na Nižjeavstrijskem na 160.000, v Bukovini na 180.000, na Koroškem na 185.000, Salcburškem na 190.000, Tirolskem na 190.000, v Galiciji na 198.000, pride na Štajerskem ena državna gimnazija šele na 230.000 prebivalcev. (Predlagatelji pa so pozabili navesti, koliko svojih srednjih šol imajo Slovenci na Štajerskem, ki tvorijo dobro tretjino prebivalstva v deželi.) — Posl. Pengg je predlagal ustanovitev učiteljskega na Gor. Štajerskem.

Na vrsti so poročila deželnega odbora o prošnji delniške družbe rogačke železnice za dovoljenje povišanja akcijskega kapitala, češ da so stroški za različne poprave ob tej progi preokračile prvotni kapital.

Nadalje sledi poročilo deželnega odbora o prošnji tržanov v Št. Juriju ob j. ž. za ustanovitev samostojne občine. Deželni odbor bo uvaževaje mnogotere tozadevne prošnje šentjurskih tržanov in uvaževaje potrebe take občine stavi v eni prihodnjih sej tozadevni predlog na dež. zbor.

Na finančni odsek je tudi došla prošnja slov. čebelarskega društva za Spod. Štajersko. Finančni odsek se je posvetoval o tem in oddal (po načelniku tega odseka posl. grof Lambergu) prošnjo deželnemu odboru s pripombo, da se odkaže društvu v slučaju uspešnega delovanja za leto 1905 podpora do 200 K.

Celjske in štaj. novice.

— Slovenski obrtniki in trgovci, pozor na „Kažipot!“ Za našo gospodarsko osamosvojitve velepotrebna knjižica „Trgovski in obrtniški kažipot“, katerega izda „Občeslovensko obrtno društvo v Celju“, se že tiska in bo v kratkem času gotov

Ni potreba še enkrat opozarjati na veliko korist, katero bodo imeli od tega slovenski Sp. štajerski trgovci in obrtniki; omenimo le, da edino tem potom se nam je mogoče rešiti nemškega upliva, ako slovensko ljudstvo izve za imena vseh naših obrtnikov ter jih potem podpira. Ravno v „Kažipotu“ se bodo ti predstavili občinstvu; v njem bodo navedene edino slovanske tvrdke popolnoma zanesljivih narodnih mož. Inserirati del bo precej obširen, ker se je že oglasilo za inseriranje mnogo trgovcev in obrtnikov. Danes opozarjamo vse one, ki tega še dozdaj niso storili, a mislijo poslati svoj oglas, da je zadnji rok za sprejemanje inseratov 15. nov. 1904. To bodi sporočeno vsem, zato naj ne zamude te lepe prilike, da se pozneje ne bodo kesali. „Kažipotu“ bo pridejan koledar in seznamek ter opis raznih važnejših panog iz prometnega reda in gospodarstva. „Kažipot“ se gotovo priljubi občinstvu, saj bo v njem našlo pouk o vsem, kar je dandanes potrebno vedeti. „Kažipot“ postane knjižica, ki bo romala iz rok v roke; zato obrtniki in trgovci pač ne najdejo drugje lepše prilike, da se predstavijo občinstvu kakor ravno tukaj.

— **Občeslovensko obrtno društvo v Celju** vabi svoje člane in prijatelje na svoj rodbinski večer z neprisiljeno prosto zabavo, ki bode v četrtek ob 8. uri zvečer v gostilni g. Jos. Koštomaja pri Jelenu.

— **Sobotni zabavni večer „Delavskega podpornega društva“** se je obnesel prav dobro. Zbrano družbo je izborna zabaval g. Fran Š. s komičnimi solo-spevi in s salonskimi družabnimi igrami. Pohvalno moramo omeniti tudi „Delavsko pevsko društvo“, ki nam je s priljubljenimi pesnicami kratilo večerne urice. Akoravno ni bila udeležba preslaba, vendar bi bilo nujno želeti, da bi bili ob enakih prilikah društveni prostori še vse bolj napolnjeni v prid tega koristnega društva.

— **Uršulin semenj** je bil jako živ. Vreme ugodno, dovolj kupcev in prodajalcev. Od vseh krajev so priromali sejmarji s polnimi mošnjički slovenskih grošev, ki so lepo gladko vandrili v nemške žepe. Kako ti celjski nemčurji dobro znajo slovenski, ako se gre za slovenski denar! Kje ste se pa tako lepo priučili naše — vam sicer vedno skrajno zoperne — slovenščine? Kje, če smemo vprašati? Saj ste vendar drugače sami pristni germani! — Ej, ej, to se vam le sanja, da ste! Kaj ne? Sinovi slovenskih mater ste! Le na dan z resnico; sicer ta včasih malo oči kolje, pa kaj si hočemo, res je res! In zato, ker so vam naše „mámice“, „strički“ in „očki“ pustili tako lepe denarce za različno zimsko blago, v zahvalo za to pa Slovence psujete in sramotite. Navadno jih ne vabite „mamica, striček in očka, pridite k meni“ navadno se reče: „hinaus mit dem windischen Hund und dem Gesindel!“ (Ven s slovenskim psom in s sodrgo!) Taka je vaša zahvala! Vam dišile slovenski groš, vse drugo pa, kar je slovenskega, vam smrdi. Sramujte se sami sebe, žuni hinavski, ki se slovenskemu kmetu dobrikate kakor mačka, če ji kažeš košček mesa, za hrbtom pa praskate. Vam pa, slovenskim okoličanom zopet in zopet kličemo, da redite gada na svojih prsih! Zdramite se že enkrat in spoznavajte prijatelje od sovražnikov. Pri vaši malomarnosti raste našim nemčurkim petelinčkom greben. In to vendar ni težko, pustiti nemčurje na miru! Lepo tiho pojdite mimo njegove hiše in zavijte v prvo slovensko trgovino ali gostilno, kjer se vam gotovo ravno tako postreže. Če bi mi Slovenci tako delali, potlej bi videli, kako bodo ti gospodiči postali ponižni in stisnili svoj repec lepo med noge in nehalo upiti: „den frechen Slavenschädel endlich doch zu Boden knütteln!“ (Predrzo slovansko butico pobiti ob tla!) — besede, s katerimi je svoje dni hujskal nek list štajerske Nemce proti nam.

— **Škandalozne razmere v mestni klavnici** smo že večkrat opisali in čudimo se, da se vsled ogorčenja tukajšnjih mesarskih krogov ni še ničesar predrugačilo. Stare nerednosti so našim cenj. bralcem gotovo še v spominu in nočemo reči več, kakor: spremenilo se ni še ničesar, pač pa je nastal v zadnjem času tamkaj, posebno pa v hladilnici neznosen smrad. Tamkaj namreč najdeš

v enem kotu neosnažen govej trebuh, v drugem plesnjive kosti, v tretjem kakšno zabuhlo, nagnjito glavo in zopet na drugem mestu zastarele smrdeče ostanke krvi in vse to ti daje takšen neznosen smrad, ki gotovo tudi tamkaj shranjenemu mesu ni v prid. Zatorej, oskrbnišтво klavnice ter slavni mestni urad: Napravite red, to je svinjarija, in nevarnost je, da nastane črna kuga, hujša kot se bere v svetem pismu o oni, ki jo štejejo med egiptovske nadloge.

— **Razburljiva vest** je krožila te dni po Celju. Govorilo se je namreč mnogo o predrznem in naravnost silovitem slučaju, ko je skušala neka ženska — ali najbrže je bil le v žensko preoblečen možki — ugrabiti in odpeljati neko deklico iz Lokrovca poleg Celja. V soboto so šle tri učenke iz zavoda šolskih sester proti domu. Zunaj mesta srečajo imenovano osebo, ki začne eno deklic vabiti s seboj, češ, da ji bo nekaj lepega kupila. Dve sta zbežali, a učenka A. Lednik iz Lokrovca se da res premotiti in odide z njo. Dekle se je šele drugi dan vrnilo domov in pripovedovalo, da jo je ona oseba peljala nekam proti Štoram v neko hišo, odkoder je z zvijačo pobegnila. Dogodek je pač skrivnosten, in gosposka poizvednje, kaj je na stvari. Ko se bolj poučimo o celi zadevi, hočemo poročati. Enak slučaj se je pred leti zgodil pri Zidanem mostu, kjer so ugrabljeno deklico dobili šele čez več dni vso pohabljenjo.

— **Skupil jo je.** V neki mestni gostilni je prišlo med Celjanom L. in nekim tujcem iz nemškega „rajha“ do ostrih, zbadljivih besed. Ker je bil dotični „prusak“ precej bojaželjen isti večer, dobil jih je pri svojem odhodu s pipcem v rebra tako močno, da so ga morali spraviti v bolnišnico.

— **Z Velenjske železnice.** Pri zgradbi železnice se ima železniška uprava v prvi vrsti ozirati na potrebne varnostne naprave napram občinstvu. Ko se je svoje dni gradila Velenjska železnica, so se postavile zapornice samo na glavni cesti od Celja proti Gaberjem, na celi drugi progi pa ni niti ene, daši promet narašča od leta do leta in se je vpeljalo zadnji čas več novih vlakov. Proti Levcu n. pr., kjer železniški tir križa državno cesto, je nevarnost ravno tako velika kakor pri Celju, saj vozijo noč in dan težko obloženi vozovi od Žalca proti Celju in nasprotno. Sploh je na savinski cesti promet vedno zelo velik, in v železniških pravilih je vendar določeno, da je zgraditi zapornice blizu večjih mest na vseh progah, tudi enotirnih, če vozijo vlaki tudi ponoči. Sedaj vozi na tej progi ob $\frac{3}{4}$ 8 zvečer tovorni vlak v Celje; samoobsebi je umevno, da se lahko ravno pri Levcu zgodi grozna nesreča. — Še hujše pa je v Žalcu, kjer križa okrajna cesta v Griže železniški tir. Tam stoji spomladi in poleti na desni in levi strani hmelj, razen tega se vzdiguje tik ob progi visoko poslopje, tako da vlaka ne vidiš prej, ko je že na cesti pred nosom. Znanih nam je več slučajev, ko se je komaj zaprečila velika nesreča. Ob neki priliki n. pr. se je ustavil voz ravno tik pred vlakom, da je stroj sunil konja v gobec in se je razbila železniška svetilka. Pozivljamo merodajne kroge, da se v najkrajšem času ukrene potrebno, in sicer, da se napravi ob cesti v Griže zatvornice, katere bi se iz Žalske postaje prav lahko odpirale in zapirale, na državni cesti pa naj se nastavi čuvaj, ki ima ondi paziti pri vsakem vlakcu posebno zvečer in zjutraj, ko je še tema. Mislamo, da je življenje državljanov vendar več vredno, kakor tisti groši, katere si prihrani s tako krivim štedilnim zistemom železnica na ta način.

— **Osebna vest.** G. Kazimir Bratkovič, notar v Gor. Gradu je prestavljen v Ptuj.

— **Svarilo.** Cela vrsta v Berlinu obstoječih podjetij, ki ženitve posredujejo, kakor instituti: „Reform“, „Reell“, „Fortuna“, „Hera“, „Glückstern“, „Liebesglück“, „Juno“, in drugi z enakimi simboličnimi ali mitologičnimi imeni, iščejo z uspehom tudi v tuzemstvu to poslovanje razvijati. Opetovane pritožbe dajo povod, ljudstvo na sleparsko postopanje teh podjetij opozarjati ter prav živo svariti.

— **Laški trg.** Tukajšna nemška šola, katero je zloglasno ponemčevalno društvo „Schulverein“ s pomočjo našega nemčurskega občinskega odbora spravilo v življenje, boleha in je sedaj že v prvem razredu 14 dni zaprta. Kot vzrok se navaja

neka otročja bolezen. Čudno! Ako se pomisli, da je na slovenski šoli primeroma isto število otrok bolnih, ne da bi se bila radi tega pokazala potreba poduk prekiniti, se zdi to nekako tako, kakor da bi cela nemška šola bolehalo — na pomanjkanju otrok. V tem nas potrjuje tudi dejstvo, da se je z novim šolskim letom upeljal na isti dvojezični pouk. Šolsko vodstvo je namreč s strahom opazalo, da se število otrok vedno bolj krči in ker je izvedelo, da je vzrok temu samonemški pouk, je prišlo na to rešilno idejo. — S tem pa si je ravno dala nemška šola sama spričevalo, da je popolnoma nepotrebna. Saj se tudi na okoliški šoli uče otroci razun slovenskega tudi nemški jezik. In ker starši to nepotrebnost že sami uvidevajo, jemljejo svoje otroke iz nemške šole ter jih vpisujejo v okoliško šolo. In to je tisti „baccillus“ (povzročitelj) bolezni, katera bode prej ali slej ugonobila nepotrebno „šulfereinsko“ šolo. — Neodpustno pa je, da prispeva k vzdrževanju te nepotrebne šole trška občina precejšnji del. To se pravi pač denar na cesto metati. Prva skrb tržanov naj bi bila, da se izvoli pri prihodnjih občinskih volitvah odbor, ki bode gledal le na blagostanje prebivalcev našega trga, ki so razun treh, štirih privandranih Nemcev vsi rojeni Slovenci, ne pa na to, kako bi najhitreje prodal občino pruskim Nemcem.

— **Iz Laškega trga** nam piše slovenski kmet: Vsa hvala in čast gre našima prejšnjima gg. kaplanoma M. Šketu in J. Bosini od nas slovenskih kmetov za izkazane dobrote, ki sta jih delila našim otrokom. Šestim šolarjem sta kupila iz svojega toplo in močno zimsko obleko, vsak terek in petek pa sta ubogim v velikem številu delila kruh. Našemu dekanu pa kaj takega še na misel ne pride, saj je „farovski“ oskrbnik otroke z bičem tepel, namesto da bi jim dal kruha. G. Bosina je povzdignil naše „Bralno društvo“, ki je tržanom in dekanu, trn v peti, in izvežbal cerkveni pevski zbor, da je bilo veselje. Gospoda dekana pa smo res žalostni, in mnogo bi še imel povedati in potožiti, pa rajši potrpi. Turški popi gotovo bolj skrbje za svojo srenjo. V cerkvi ni lepega petja, temveč le neko kavkanje, da smo vsi nevoljni. Nemčurji, ki z luterani drže, pa so prav dobri z dekanom. Že vedo, zakaj! — Toliko priobčimo iz poslanega pisma, če bi pa še nadaljevali, bi gospodu Schuschi bušila krvca v glavo, pa bi se vsedli in napisali na temelju § 19 popravek, da ni res pa da ni res, kar so nam poročali verodostojni, pošteni možje, ki imajo kaj značaja in se zavedajo, da jih je rodila slovenska mati. Našemu spoštovanemu g. dopisniku povemo, da moramo vse takšne popravke sprejeti, pa naj še tako pačijo resnico.

— **Uvoz svinj** iz političnega okraja Brežice na Hrvaško je zaradi rdeče bolezni prepovedan.

— **Pri Št. Andražu nad Polzelo** so se 17. t. m. vršile občinske volitve ob ogromni udeležbi obeh strank in je po nečuvnem pritisku zmagala v tretjem in drugem razredu dosedaj vladajoča stranka. V prvem razredu bi bili imeli nasprotniki večino, a so zaradi čudnih dogodkov ob volitvi odšli, ne da bi bili volili. Te žalostne zmage, katero sta pospešila v obilni meri žganje in „Štajerčev“ duh, so se zmagovalci veselili ob obilnem „gerušu“ in pečenem teletu v županovi hiši pozno v noč.

— **Konkurz** je napovedal lastnik papirnice v Jurkloštru pri Rimskih toplicah, Adolf Goldmann.

— **Umrl** je v Gorici enoletni prostovoljec medicinec g. A. Jesih iz Konjic, ki je v Celju študiral. Pri vojaških vajah si je nakopal bolezen.

— **Sklicevaje se na § 19 tisk. zak.** pozivljam cenjeno uredništvo, da z ozirom na dostavek k mojemu popravku v „Domovini“ z dne 21. okt. t. l. št. 82 objavi nastopni popravek:

Ni res, da sem jaz agitiral zoper kandidata slovenske narodne stranke v prav izdatni meri. Ni res, da je priča za to ves šmarski okraj.

Res je, da je na Ponikvi polovica volilcev oddala svoje glasove slovenskemu kmetu Josipu Zdolšek, v drugih občinah šmarskega okraja pa so kmetje volili Wratschkota toda brez moje agitacije, kar lahko pričajo vsi volilci šmarskega okraja.

Franc Podgoršek,
magistratni polic. svetnik.

Ponikva ob juž. žel. 22. oktobra 1904.

— **Izgubil se je.** 34letni posestnik Rok Tepeh iz Stolovnika, okraj Sevnica. Dne 10. t. m. zvečer je še pil v gostilni v Rajhenburgu in je odšel nekoliko vinjen proti domu. Najbrže je padel v tedaj močno narastlo Bresteno, kjer je utonil, in potok ga je drvil s seboj v Savo.

— **Nagla smrt.** Posestnik Fr. Rebernak iz Gor. Prevovkenj, okraj Sl. Bistrica je odšel 14. t. m. od doma. Ker se ni vrnil, so ga šli tretji dan iskat in ga našli četrte ure od doma v smrekovem gozdiču mrtvega. Pri mrliču so še našli 320 kron; kak zločin je menda izključen, ker ni bilo na truplu opaziti nikakih poškodb. Zadela ga je najbrže kap.

— **Na prodaj** je radi družbinskih razmer manufakturna tvrdka H. G. Ogriseg v Mariboru za 160.000 K.

— **Ubila se je** v svoji kleti pri Mariboru posestnica Franciška pl. Moser.

— **Stanovo pri Veliki nedelji.** Vsled dolgotrajnega deževanja je gospodarstveno delo opešalo. Po njivah je zaostajala koruza, krompir bi se moral spravljati, ajda ni mogla dozorevati, a že zrela je izgubljal zrnje. Mnogo dela še čaka kmetovalca; tu je še žetev, tam setev, a tudi bratev. V obče pa smemo biti z letino zadovoljni.

— **Vinska trgateg** je večjidel že končana. Neugodno letošnje vreme seveda ni bilo v prid vinogradom. Vsled suše je trta že spomladi mnogo trpela, vendar so gospodarji z letošnjim pridelkom še dosti zadovoljni. Mošt meri ponekod 16 stopinj sladkorja.

— **Komedija s štajercijanskimi kmeti.** Zadnji čas se je prav jasno pokazalo, da „Štajercu“ manjka zaslombe po Sp. Štajerskem, da je še vselej, kadar je mislil zaigrati kako važnejšo politično ulogo, sramotno propadel s svojimi „šušarkandidati“. Da bi pa v Gradcu „Štajerčevi“ gospodje pokazali, da imajo še vseeno nekaj svojih podreptnikov, so 20. t. m. poslanci Ornig, Kokoschinegg in Stiger privlekli v Gradec nekaj svojih kimovcev, katere je okužila „giftna krota“. Med njimi je bilo tudi par graščinskih „ferboltarjev“. Te možiceljne so vodili za nos okoli namestnika, dež. glavarja in nemških dežel. odbor. nikov zaradi regulacije Drave in Pesnice. Seveda je ta slavna deputacija prišla mnogo prepozno, ker so v dežel. nem. zboru že zdavnaj poprej storili slovenski poslanci vse potrebne korake glede regulacije in vložili nujne predloge glede elementarnih neizgodb. „Štajerčevi“ velikani so si dovolili le neslano komedijo z zaslepljenimi kmeti, in ti so jim šli kot kalini na limanice. Kdaj se vam bodo odprle oči? Kmetje, ali še ne spregledate, kako vas imajo za norca vaši laži-prijatelji?

— **Sklicevaje se na § 19 tisk. zak.** prosim, da priobči slavno uredništvo v „Domovini“ na istem mestu, z istimi črkami, v postavnem roku sledeči stvarni popravek: Ni res, da bi bil jaz sedaj v ptujskem „D. Heim“ in sicer na stroške župana g. Orniga, res pa je, da stanujem pri neki obitelji v Gosposki ulici in sicer na lastne stroške. Ni res, da bi bil jaz v svoji pijanosti v neki tukajšnji gostilni izbleknil, da pišem za „Štajerca“ in da sem napravil že neko prav mično pesmico o dr. Brumenu in njegovem zaporu, res pa je, da nisem o svojem pisateljevanju nigdar v gostilni govoril. Ni res, da bi bil jaz ondi kazal nek že skoraj dogotovljen članek o g. Križmanu in ga tudi nisem nikdar kazal. Ni res, da bi me bili od regulacije Pesnice, kjer sem bil pred kratkim časom uslužben spodili, res pa je, da sem prostovoljno izstopil iz te službe, ker mi ni ugajala. Ni res, da bi se bil klatil po Halozah, res pa je, da sem zadnji čas živel pri svojem bratu, kateri je veleposestnik v Halozah. Ni res, da bi me bil g. Ornig sprejel, ker se me strašno boji, res pa je, da me g. Ornig ni sprejel in da se me nikakor ne boji, ker nima nikakega vzroka, da bi se me moral bati. Spoštovanjem I. Drewenschek. Ptuj, dne 20. oktobra 1904. — Milijon predrtih krot! Ovi popravek nam je zaprl sapo.

— **Slovenci in graško vseučilišče.** Pod tem naslovom je prinesla graška „Tagespost“ gorostasen članek, v katerem svečano protestira proti temu, da bi se dovolilo slovenskim pravnikom polagati izpite v svojem materinem jeziku, kakor je to dovoljeno italijanskim pravnikom. „Tagesp.“ je pravila, da je kranjska kat. narodna stranka naznanila dež. predsedniku baron Heinu, da spremeni svoje postopanje proti vladi, ako se

na pravni fakulteti graškega vseučilišča dovoli slovenskim dijakom, da smejo delati skušnje v slovenskem jeziku. Hein je to sporočil ministrskemu predsedniku. Na tem poročilu ni nobene resnične besede.

Društveno gibanje.

— **Vabilo k zborovanju učiteljskega društva za celjski in laški okraj** in k odkritju nagrobnega spomenika A. Šumljaka dne 2. nov. t. l. v Gotovljah pri Žalcu. Vzpored: A). Odkritje spomenika rajnemu tovarišu A. Šumljaku ob 9. uri zjutraj na gotoveljskem pokopališču. B). Zborovanje ob 10. uri dopoldne v konferenčni sobi gotoveljske šole: 1. zapisnik; 2. društvene zadeve in nasveti; 3. iz šolske prakse. — C). Skupen obed ob 1. uri popoldne v Gotovljah. — Odhod iz Celja zjutraj ob 7. uri 40 min. z vlakom državne železnice: Celje — Zeltweg. — Častna je naša dolžnost, da se — kolikor le mogoče — snidemo vsi: to smo dolžni vrlemu rajnemu kolegu. Tovariši in tovarišice, pridite polnoštevilno! Načelnništvo.

— **Učiteljsko društvo za konjiški okraj** ima svoje glavno letošnje zborovanje dne 10. nov. t. l. ob 7^{1/2} 11 uri dopoldne v Knojicah po sledečem sporedu: 1. zapisnik, 2. dopisi, 3. letno poročilo tajnikovo, 4. letno poročilo blagajnikovo, 5. volitev novega odbora, 6. vprašalna skrinjica, 7. slučajnosti in nasveti. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

— **Sv. Ilj v Slov. goricah.** Kmet. bralno društvo priredi v nedeljo 30. vinotoka po večernicah v gostilni g. Celcerja narodno veselico. Spored: Šaljiva trgateg, petje in tombola. Ker je Šentilj ob jezikovni meji, kjer se bije najhujši narodni boj, pričakujemo, da nas obiščejo narodni krogi, ki jim je mar obstanek Slovencev ob meji, zatorej: Na svidenje 30. vinot. v Št. Ilju — v slovenskem Port Arturju!

Druge slovenske novice.

— **Akademija.** V Ljubljani se je ustanovilo novo društvo „Akademija“, ki ima ljudskoizobraževalen namen. Društvo bo delovalo za umstveno in moderno-nravstveno izobrazbo ter v ta namen sklicevalo javne poučne shode, prirejalo predavanja, izdavalo knjige in časopise za narod itd. Mlado društvo si je postavilo krasno nalogo. Za Spodnji Štajer bi bilo enako ali podobno društvo še večjega pomena.

— **Jugoslovanska umetniška razstava v Belgradu in slovenski umetniki.** Dne 18. t. m. je bila razstava slovesno zatvorjena. Ob tej priliki je kralj Peter odlikoval več jugoslovanskih umetnikov, ki so si stekli posebnih zaslug za prireditve razstave. Od slovenskih umetnikov in književnikov so odlikovani z redom sv. Save: gg. A. Azbe, R. Jakopič, J. Grohar, F. Govekar, F. Vesel, J. Germ, in gdč. H. Šanteljeva. Živela jugoslovanska vzajemnost!

— **V Jesenicah se podira narodni jez.** V Jesenicah na Gorenjskem, kjer ima kranjska industrijska družba svoje tovarne, se je zadnja leta v narodnem oziru mnogo poslabšalo. Imenovana družba je namreč zagrizeno nemška in gleda samo na to, da privabi tuj živelj v deželo ter spodrija domačine. V tem kraju imajo Nemci že vso silo svojih društev, imajo „Turnverein“, ki zlasti skuša dati tej vasi germansko lice, protestantje imajo svoj „luterš-tempel“ in Slovenci še skoro niso več varni svojega življenja pred besnimi hačlovci. Jesenice so vsled svoje industrije zelo narastle, tako da štejejo že nad 6000 duš, in kakor kažejo sedaj razmere, je nevarnost velika, da se občina potuji. V občinskem zastopu sede že štirje Nemci, vendar je upati, da privandanci še ne bodo kmalu gospodarji lepe slovenske vasi sredi divne Gorenjske, ker so tudi ondotni Slovenci se začeli prav krepko gibati. Ustanovili so v par letih več slovenskih društev, Ciril-Metodova družba je odprla svoj otroški vrtec, snuje se „Sokol“ in v kratkem prično izdajati jeseniški Slovenci svoj list „Jeseniška straža“, ki bo budil narod in ga čuval potujčevanja. Novemu listu želimo največ sreče, da bi vrlo ščitil slovensko zemljo.

— **„Südmark“ in koroško učiteljstvo.** Celovške „Freie Stimmen“ so poročale o delovanju „Südmarke“, to se pravi, o denarju, o južnih groših, ki jih je to izdajalsko, slovenskemu rodu zakleto društvo, v zadnjem času razmetalo med narod. Podpore sta dobila dva učitelja, prvi 100, drugi 50 kron, posojila pa eden 160, drugi 200 kron. Da bi se ti ljudje le ne zadušili s temi srebrniki, kakor se je Judež zadušil z vrvjo.

— **Boj za slovenske srednje šole v Gorici.** Za Badenijevega ministra je dala vlada obvezno

izjavo, da kakor hitro se sporazumeta slovenska in ital. narodnost v deželi o preosnovi srednjih šol v Gorici, se tej splošni želji ugoti. Vlada se je takrat nadejala, da do takega sporazumljenja sploh ne pride in je sama pridno netila razpor. Ali časi se spreminjajo. Gorški deželni zbor je sprejel soglasno naslednji predlog slovenskih poslancev: „Visoka vlada se pozivlje, da ukrene nemudoma vse potrebno radi razdelitve tukajšnje gimnazije in realke v dva vsopredna zavoda, po enega z slovenskim, po enega z italijanskim učnim jezikom“. — Tako se je zgodilo v Gorici, in vlada je sedaj moralno prisiljena, da ngodi želji vsega goriškega prebivalstva.

— **Jablana cvete.** Iz Radeč pri Zidanem mostu smo dobili jablanovo mladiko, vso razcveteno. Jablana v cvetu, in to v pozni jeseni, kak lep simbol mlade starosti!

Dopisi.

Dobrna pri Celju. Odkar se je pred nedavnim časom nek dobrnski „fajerberkar“ kot „pisatelj“ proslavil pred celim svetom, nima eden njegovih prijateljev več miru. Noč in dan napenja svoje posušene, češplji enake možgane, da bi kaj stuhtal za — celjsko „vahtarco“. In res sredi leta v najhujši vročini je poslal v svet članek, kateremu se je od znotraj in zunaj poznala strašna suša. Ker je pa zvedel, da so takrat vsled tistega članka celó na japonskem cesarskem dvoru brali „vahtarco“, je poskusil sedaj jeseni zopet ter osrečil štev. 80 s svojo modrostjo. — Zanimivo bi bilo vedeti, je li bil dobrnski „članček“ tako slab, da ga „vahtarca“ ni upala dati kot posebni „dopis“, ali je bil take imeniten, da je zaradi njega v „vahtarci“ zagledal svet cel uvodni članek, v katerem je zadržan tudi „dopis“ iz Dobrne. Najhujšo jezo pripravlja nemčurskemu možiceljanu zastava „Bralnega društva“. Seveda! Saj je tudi o priliki njenega blagoslovljenja pregrešil prvi članek v „vahtarci“. Pa potolaži se fantek! Zmanjkalo bo tebe in tvojih pijanih nemčurskih pomagačev, zastava bo pa še vedno vihrala na Dobrni ponosno kakor sedaj, če ne bolj. Svet se vrti brez tvoje pomoči, samo takrat se vstavi in te občuduje kot dobrnskega „pisatelja štev. 2“, ko stopi solnce v znamenje — kozla. Ne mešaj se torej v stvari, na katere se razumeš, kakor zajc na boben. Pa o bobnu ne smemo veliko govoriti, tega se nemčurska pokveka boji, kakor hudič križa. Menda je tudi zato tako vzrastel, ker je letos parkrat slišal bobnati po Dobrni. Če se je bobnalo blizu njega, ne vemo, pa če mu kdo naredi podoknico samo z bobnom, se tudi ne bomo jokali.

Politični pregled.

— **Katol. narodna stranka** na Kranjskem je izdala oklic na slovensko ljudstvo, v katerem izjavlja, da je njen namen, zastaviti vse sile v dosego tega, da bo slovensko ljudstvo gospod svoje usode v kranjskem dežel. nem. zboru. Nadalje protestira proti predčasnim zaključku dežel. nem. zbora. Obljublja, da bodo katol. nar. poslanci ob novem zasedanju tam nadaljevali, kjer so zdaj končali.

— **A. vitez Jaworski**, načelnik poljskega kluba v državnem zboru je včeraj 24. t. m. nenadoma umrl. Bil je v Lvovu ter je zjutraj še vstal čil in zdrav, da gre v deželni zbor. Ko se je oblačil, ga je zadela kap.

— **Politični odsevi.** V Italiji je zbornica razpuščena in so razpisane splošne volitve na dan 6. novembra. — Srbski kralj, Peter, pojde najbrže 30. t. m. v Sofijo na obisk bolgarskega kneza. — Sofija. Sbranje je sklicano na redno zasedanje na 28. t. m. — Macedonia. V Brodu se je izvršil atentat na ondotno grško cerkev. Napadalci so razsekali cerkvena vrata. Duhovnika so v cerkvi razsekali z noži, njegovo ženo so najprej umorili, potem pa sežgali. Dva kmeta so ustrelili pred cerkvijo. Napad je izvršila neka bolgarska četa. — V Bosni in Hercegovini nabira avstrijska vlada novince, kakor bi se pripravljala na vojsko. To je sporočil turški poslanik na Dunaju sultanu v Carigradu. — Ustaja Hererov v nemški južni Afriki velja Nemce dosedaj 100 milijonov mark; rabili bodo pa še 200 milijonov. — Angleži hočejo popolnoma izkoristiti sedanji ugodni položaj v Aziji, ker ima Rusija zaradi vojne z Japonci vezane roke. V Afganistan in Perzijo bodo poslali svoja poslaštva, to je, ti dve deželi si mislijo podvreči.

Rusko-japonska vojna.

Na mandžurijskem bojišču je že par dni vse mirno. Rusi in Japonci pokopavajo mrljice ter se pripravljajo za nove boje. Pri zadnji dolgotrajni borbi, ki je trajala več ko teden dni, so bili Rusi zmagalci. Od vseh strani se potrjuje, da se Japonci počasi umikajo. Čim se zemlja po zadnjih nalivih nekoliko osuši, prično Rusi znova prodirati proti japonskim pozicijam. Obe armadi ste zelo otrujeni in izmučeni, vendar pa še razpolaga Kuropatkin z močnimi rezervami, ki se še dosedaj niso udeležile boja.

Gore in vrhovi ob reki Šakho so še vedno v ruskih rokah. Prvi voji osmega armadnega kora, ki se še vozijo na bojišče od konca kimovca, so že dospeli v Mukden, vendar še pretečejo trije tedni, predno pride ves kor k fronti. Na bojišče pride v kratkem tudi pet evropskih strelskih brigad.

Iz glavnega ruskega taborišča v Mukdenu se poroča, da so kozaški prapori generala Miščenka znova pokazali svojo sijajno bojno zmožnost, in sicer v spopadu z dvema japonskima bataljonoma. Pobočnik Gavrilov je odkril ogenj iz svoje baterije na tako uspešen način, da so mahoma morali obmolkniti japonski topovi. Vse japonske baterije so bile uničene. Japonska pehota se je jadrno spustila v beg. V sredo je bil najljutejši boj na zapadni fronti. Ruski sprednji voji so zadeli na en japonski pehotni bataljon, ga obkolili in prisilili, da se je moral vdati. Rusi so zavzeli pozicije južno od vasi Šaho. Japonci se počasi umikajo.

„Times“ poroča iz Harbina: Desetdnevnega boja se je na ruski strani udeležilo: 276 bataljonov pehote, 122 baterij in 173 stotnij dragoncev in kozakov — v celem torej 200.000 mož pehote, 28.000 konjenikov in 980 topov. Ruske rezerve se še niso udeležile boja.

Poročevalec „Novega Vremena“, Rostovčev brzojavlja iz Mukdena: Vse ugodne vesti, katere sem poročal tekom 17. t. m., se uradno potrjujejo. Med uplenjenimi topovi se nahajajo poljske in gorske baterije in mnogo brzostrelnih topov. Zmago so odločili sibirski strelci. Več stotnij Japoncev je bilo ujetih. Mi prodiramo naprej.

Iz Peterburga se javlja, da je bila v četrtek na bojišču tako gosta megla, da se je jedva videlo deset korakov. Japonci so z ozirom na to navalili na ruske sprednje pozicije, toda Rusi so se takoj odločili za protinapad, so odvzeli Japoncem en top in jih vrgli z vseh nasipov.

Ruska brzojavna agentura poroča iz Pucijaci z dne 21. t. m.: Prvi armadni kor pod poveljstvom generala Majendorfa se je od 11. do 18. t. m. boril pri Jansitunu in je častno uspel v tem težavnem boju vključ velikim svojim izgubam. Zlasti krvav boj je bil za goro v bližini vasi Šahojan na obrežju reke Šaho. V tem boju so Rusi odvzeli Japoncem 14 topov, 40 vozov z municijo in veliko število pušk.

Poročevalec „Birževih Vjedomosti“ brzojavlja z dne 21. t. m. iz Mukdena: V prošli noči so Japonci napadli tri kompanije 35. pehotnega polka. Ruski voj pa je sovražnika odbil, ga zasledoval do japonskih utrd in zavzel iste. Rusi so uplenili veliko množino streljiva, konzerv in en top.

Japonci trpe izredno mnogo vsled slabega vremena. Mnogo jih je pomrlo vsled mraza. Danes so našli naši kozaki 12 japonskih pešcev na pol zmrznjenih ležati v jarku.

Izpred Port Arturja. V ponedeljek teden po noči se je približal ruskim nasipom večji japonski oddelek. Rusi so bili na napad pripravljeni in so imeli ukaz, da naj ne streljajo. Ko so se Japonci približali, so jih Rusi naskočili z bajoneti in jih skoro do zadnjega moža pobili.

V bojih od 11. do 18. oktobra so morale biti japonske izgube velikanske, ker je ves Putilov grič poln japonskih trupel. — Ruski generalni štab ceni japonske izgube na 60.000 mož, ruske pa na 40.000.

Tokio, 24. oktobra. Oyama poroča, da je vseh Rusov padlo v bojih pri Hunho 13.333! (Zakaj ni japonski maršal pritaknil še par trojk, bi se lepše glasilo.)

Peterburg, 24. oktobra. Iz Harbina se poroča, da je od 6. t. m. prišlo tja 26.000 ruskih ranjencev.

London, 24. oktobra. Rusko baltičsko brodovje je vozeč se proti Doveru v noči od petka na soboto se zapletlo v boj z nekaterimi angleškimi ribiškimi parniki. Ruske ladje so streljale in uničile več teh parnikov ter ubile nekaj ljudi.

London, 24. oktobra. Angleška vlada je poslala ostro noto v Peterburg radi napada baltičskega brodovja na angleške ribiče. Meni se, da se bo Rusija potrudila, vso zadevo mirnim potom poravnati.

Port Arthur, 24. oktobra. Japonci so napadli zunanje utrdbe pri Erlungschangu in zavzeli po štiriurnem boju nekaj ruskih okopov na manjših gričih. Meni se, da pride v kratkem do splošnega napada.

Loterijske številke.

Gradec, dne 22. oktobra 1904: 9, 32, 87, 41, 69.
Dunaj, „ „ „ „ 74, 77, 11, 66, 8.

„Občeslov. obrtno društvo v Celju“

naznanja, da se sprejemajo oglasi za „Kažipot“ po slov. Štajerskem, ki ga izda za leto 1905, še do

15. novembra 1904.

Oglase je pošiljati na „Občeslovensko obrtno društvo v Celju“, katero daje tudi vsa tozadevna pojasnila. (463) 3—2

KUHARICA za gostilno in NATAKARICA

na račun se iščeta, z nastopom ob novem letu. Plača po dogovoru.

Naslov pove uredništvo.

(462) 5-1

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu, zlasti gg. trgovcem vljudno naznanjam, da odslej izdelujem tudi vsake vrste

tehtnice

in jih sprejemam v popravilo. — Potrudil se bom, da zadevoljim vsem zahtevam v polni meri. — Priporočam se v obilno naročbo.

I. REBEK, stavbeni in umetni ključar

(465) Celje, Poljske ulice št. 14. 5—1

Dr. univ. med. Jernej Demšar

se je po dveletni specijelni izobrazbi na dunajski občni bolnici (na oddelkih prof. Richla, Neumanna in Langa) in na polikliniki (na oddelku prof. pl. Frischa) povrnil ter prične **začetkom novembra** ordinirati

za kožne in spolne bolezni in za kosmetiko.

LJUBLJANA, Prešernove ulice, Mestna hranilnica, II. nadstropje.

(461) 1

SLOVENSKA TVRDKA.

SLOVENSKA TVRDKA.

Vincenc Camernik, kamnoseški mojster

Nova ulica 11. CELJE Nova ulica 11.

priporoča svojo do 200 komadov grobnih spomenikov

broječo zalogo

iz različnih mramorjev, granita in si-jenita od preprostega do najfinejšega izdelka, po konkurenčnih cenah. Priporoča se tudi preč. duhovščini za izdelovanje umetnih cerkvenih, v to

stroko spadajočih del, kakor oltarjev, prižnic, obhajilnih miz itd. Izvršuje tudi vsa stavbena dela.

Priznana točna in solidna postrežba.

(345) 15-14

Slav. občinstvu

priporočam svojo bogato zalogo raznovrstnih

peči, štedilnikov,

raznovrstne posode, kotlov za kuhinje in za kuhanje žganja.

Velika izber nagrobnih križev

Raznovrstni poljedelski stroji posebno pa slamoreznice.

Za jesensko gnojenje priporočam Tomaževo žlindro.

Navodila zastonj!

Navodila zastonj!

Trgovina z železnino „Merkur“, P. Majdič.

